

První reflexe globální ekologické krize

1. Část - Carson R.: Mlčíčí Jaro

Text je kritikou uměle vytvořených chemických látek člověkem, které vypouští do přírody. Ať už formou zbraní (vodíková bomba) anebo k zemědělským účelům či jako prostředek k hubení nechtěných druhů zvířat a rostlin. Autorka kritizuje neuvědomění si sáhodlouhých následků, které mohou nastat, zahltime-li planetu látkami, které ze svého prostředí nezná a neví jak se s nimi vypořádat. Při hledání alternativ máme spoustu možností. A všechny do jedné určitě šetrnější. A všechny do jedné jsou biologického rázu na bázi poznání živých organismů a celých společenstev. Carson vidí alternativu pesticidů v biologicky šetrném hnojení, které napomáhá k ochraně přírody.

V dnešní situaci můžeme zaznamenat snahu o co největší rozšíření právě biologických způsobů bez chemických pesticidů. Na druhou stranu i přes vyhlášky a plány o snížení ze strany vlády i EU nezaznamenáváme výrazná zlepšení. Svůj podíl na tom může mít i neochota zemědělců bojící se nižších zisků a zvyklých na své způsoby, které se jim vždy vyplatily. I přes možnou pokutu 200 000 Kč za porušení předpisů na využívání biologických nechemických metod situace podle mého ještě nějaký čas stejná zůstane.

2. Část- White L.: Historické kořeny naší ekologické krize

White se ve své práci zamýšlí nad kulturní a náboženskou spojitostí mezi postavením člověka v prostředí a vykořisťováním přírody. Dává do protikladů animistický náhled na svět a křesťanství, které podle něj položilo základy toho, že příroda i veškerý život v ní je zde Bohem dán pro naši osobní potřebu. S jeho tezí mi nezbývá než souhlasit. Myslím si, že vnímání přírody a jeho vztah k ní je opravdu z velké části ovlivněn náboženstvím jakožto etikou a směrnicí, jak se správně chovat a jaké chování je Bohem či vírou dovolené. Na druhou stranu si myslím, že máme jako lidstvo sklony interpretovat si náboženské texty tak, aby to pro nás bylo co nejvíce výhodné. Plundrování přírody ve jméno pokroku může být jedním z příkladů.

Nesouhlasím s Whiteovou argumentací, že Bůh stvořil vše pro to, aby to sloužilo člověku. Tato myšlenka je pro mne příliš fundamentální a myslím si, že by většina teologické obce nesouhlasila. Jedná se pro mne o naprostý alibismus, který pokud opravdu v minulosti (či dnes) fungoval, byl nevědomý a neviditelný. Podle mého se spíše jednalo o potřebu pokroku k vlastnímu přežití a jako nechtěný důsledek docházelo k ničení prostředí kolem nás. Dnes v dobách, kdy už náboženství nepřikládáme takový význam, dochází k mnohem většímu ničení přírody a biodiverzity ve jméno civilizace. Jako příklad si můžeme vzít masivní vypalování pralesů v Indonésii anebo zbavování se nebezpečného odpadu z atomových elektráren.

Podpořila bych ale Whiteova slova o významu animismu ve starověku jakožto jeden z důvodů úcty ke všemu živému. Lidé podmíněni strachem z bytostí chránící každou část přírody měli podle mého mnohem nenapadnutelnější důvody proč do přírody zasahovat pouze tak, jak to bylo nutné. Příroda byla pod ochranou toho, co pro nás lidstvo bylo vždy jedno z nejdůležitějších- vírou. Vystává mi ale otázka, jestli by dnes v případě přetrvávajícího animismu, bylo stále možné zacházet s prostředím stejně, anebo bychom si našli způsob, jak naše „bohy“ obejít.